विषय क्र.०१. दि.०२,नोव्हेंबर, २०२१.	नवी मुंबई महानगरपालिकेने "परवानगी व अनुज्ञा" तत्वावर वाटप केलेले दिव्यांग स्टॉल/ दुकान-गाळे/ किऑक्स/ फुडकोर्ट/ नौकविहार मासेमारी / आहारकेंद्र / समाजमंदिर, बहुउद्देशिय इमारती /व्यायामशाळा यांचे लॉकडाऊन कालावधीतील भाडे माफ करण्याबाबत, आयुक्तांचे दिनांक ०२/११/२०२१, चे पत्र जा. क्र. नमुंमपा/मालमत्ता/२१२७/२०२१.
ठराव क्र. १५२२.	"उपरोक्त संदर्भात नवी मुंबई महानगरपालिकेने "परवानगी व अनुज्ञा" तत्वावर वाटप केलेले दिव्यांग स्टॉल/ दुकान-गाळे/ किऑक्स/ फुडकोर्ट/ नौकविहार मासेमारी / आहारकेंद्र / समाजमंदिर, बहुउद्देशिय इमारती /व्यायामशाळा यांचे लॉकडाऊन कालावधीतील भाडे माफ करण्याबाबत, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे संदर्भ/कायदेशीर तरतुद/केस लॉ :- 1. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ७९ (ड) मध्ये पुढीलप्रमाणे तरतुद आहे. "जो मोबदला घेऊन, महानगरपालिकेच्या मालकीची कोणतीही स्थावर मालमत्ता किंवा कोणताही हक्क विकता येईल, पट्टयाने देता येईल किंवा अन्यथा हस्तांतरण करता येईल तो मोबदला, असे अधिमूल्य: भाडे किंवा अन्य मोबदला यांच्या चालू बाजार किंमतीपेक्षा कमी असता कामा नये". 2. नगरविकास विभाग,महाराष्ट्र शासन यांचे दि.१३ सप्टेंबर, २०१९ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार, "महापालिकेच्या मालमत्तेचे/भाडेपट्टयाचे नुतनीकरण व हस्तांतरण.(१) अशा मालमत्तांच्या मुल्यांकनासाठी जिल्हाधिकारी, महानगरपालिका आयुक्त आणि सह जिल्हा निबंधक (मुद्रांक) यांची समिती असेल ही समिती, अशा मालमत्तांचे मुल्यांकन महाराष्ट्र मुद्रांक (मालमत्तेचे वास्तव बाजारमूल्य (निर्धारित करणे) नियम १९९५ नुसार बाजार मुल्यांच्या अनुषंगाने निश्चित करेल. मालमत्तेच्या मुल्यांकनाच्या ८% रक्कम किंवा, बाजारभावानुसार निश्चित होणारे वार्षिक भाडे, यापैकी जे जास्त असेल तेवढे वार्षिक भाडे या समितीमार्फत निश्चित करण्यात यावे. 3. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६६ (३९) मध्ये "शहरातील जनतेवर ओढवलेली कोणतीही आपत्ती दूर करण्यासाठी उपाययोजना करणे" हे महापालिकेचे कर्तव्य आहे; अशी तरतुद आहे. 4. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६७ (क) कोणत्याही आणीबाणीच्या परिस्थितीत, जनतेच्या सेवेसाठी किंवा सुरक्षिततेसाठी किंवा महानगरपालिकेच्या मालमत्तेच्या संरक्षणासाठी अशा आणीबाणीच्या परिस्थितीमुळे त्यास समर्थनीय किंवा आवश्यक वाटेल अशी तातडीची कार्यवाही त्यास या अधिनियमान्वये दुसऱ्या एखाद्या नगरपालिका प्राधिकाऱ्याच्या किंवा (राज्य) शासनाच्या मंजूरी, मान्यता किंवा प्राधिकाराशिवाय करता येत नसली तरीही अशी कार्यवाही केली पाहिजे."अशी तरतुद आहे. 5. मा.मद्रास उच्च न्यायालय कडील रिटपिटीशन W.P (MD) १९५९६ of २०२० and W.M.P.(MD) Nos १६३१८ & १६३२० of २०२० दि.०१/०२/२०२१ या दाव्यामध्ये आर.नारायण याचिकाकर्ता यांनी Nagercoil Municipal Corporation, Tamil Ladu यांच्या विरुध्द केलेल्या दाव्यामध्ये लॉकडाऊन कालावधीतील "लायसन फी" माफ करणेबाबत विनंती केली होती. सदर दाव्यामध्ये मा.न्यायालयाने दिलेल्या निकालातील ठळक बाबी खालीलप्रमाणे आहे. a. "If the local body had directed the licensee to close down the shop, it cannot demand fee from the licensee for the period when the shop remained closed of course, the licensee must be free of any wrong doing. If the licensee is madeto suffer for no fault of his by direction to close down the shop, then, the question of payment of fee will not arise. This is clearly an implied term in the contract." b. "Local bodies have been given constitutional status. In the case on hand, their actions have been governed by the directives issued by the Central and State Government." c. "The reason for granting waiver for the months of April and May would equally hold good for the entire "Total Lockdown" Period. Vadaseri Bus Stand remained Closed from २४.०३.२०२० to ०६.०९.२०२०. The respondents had directed the petitioner not to open the shop till ०६.०९.२०२०. Therefore, I hold that the petitioner is entitled to the benefit of complete waiver for the period from ०१.०६.२०२० to ०६.०९.२०२०." d. I have no difficulty in coming to the conclusion that the petitioner stands relieved of his obligation to pay the license fee for the period from २४.०३.२०२० to ३१.०८.२०२०, when there was total lockdown. It is pointed out that for two more months thereafter, the licensees were allowed to open their shops only for short duration every day. In other words, lockdown was not lifted completely. The bus stand was not operational fully. e. "Let me summarise the reliefs granted. For the period when there was total lockdown that is from २४.०३.२०२० to ०६.०९.२०२०, the licensee\petitioner is totally relieved from the obligation to pay the license fee. He is entitled to complete waiver. For the period subsequent to ०६.०९.२०२० that is when there was partial relation and lifting of lock down restrictions, the petitioner is permitted to move the respondents for relief. This court believe in the principle of nudging as propounded by Richard H. Thaler. This court would expect the authorities to make note of the ground realities and repond appropriately."

f. Section ५१ of the Indian ContractAct, १८७२ states that when a contract consists of reciprocal promise to besimultaneously performed, no promisor need perform his promise unless thepromisee is ready and willing to perform his reciprocal promise. As per Section५४, performance cannot be claimed till the other has been performed. The localbody must keep the bus stand open and in good repair. The licensee must bepermitted to keep the licensed shop open. If the local body had directed thelicensee to close down the shop, it cannot demand fee from the licensee for theperiod when the shop remained closed. Of course, the licensee must be free ofany wrong doing. If the licensee is made to suffer for no fault of his bydirection to close down the shop, then, the question of payment of fee will notarise. This is clearly an implied term in the contract.

6. The doctrine of frustration is embodied in Section ५६ of the IndianContract Act, १८७२. Section ५६ reads as follows:"५६.Agreement to do impossible act.—An agreementto do an act impossible in itself is void.Contract to do act afterwards becoming impossible orunlawful.—A contract to do an act which, after the contractis made, becomes impossible, or, by reason of some eventwhichthe promisor could not prevent, unlawful, becomesvoid when the act becomes impossible or unlawful."
7. The Contract Act, १८७२ had alreadyrecognised the harsh consequences of such frustration tosome extent and had provided for a limited mechanism toameliorate the same under Section ६५ of the Contract Act,१८७२. Section ६५ provides asunder:"६५.Obligation of person who has received advantageunder void agreement, or contract that becomes void.—When an agreement is discovered to be void, or when acontract becomes void, any person who has received anyadvantage under such agreement or contract is bound torestore it, or to make compensation for it, to the person fromwhom he received it." The aforesaid clause provides the basis of restitutionfor "failure of basis". We are cognizant that the aforesaidprovision addresses limited circumstances wherein anagreement is void ab initio or the contract becomessubsequently void.२६....under the Indian Contract law, the effect of thedoctrine of frustration is that it discharges all the parties fromfuture obligations"
8. लॉकडाऊन कालावधीमध्ये भाडे माफ करण्याबाबत, शासनाकडून खालील नमूद पत्राद्वारे मार्गदर्शन मागविण्यात आलेले आहे.
   १. मा.आयुक्त सो. यांचे अवर सचिव (नवि-२८) यांना लॉकडाऊन कालावधीतील भाडे संदर्भात अग्रेषित पत्र क्र.जा.क्र.नमुंमपा/मालमत्ता/१०४०/२०२०, दि.१४/०७/२०२०.
   २. या कार्यालयाचे मा.अवर सचिव, (नवि-२८) यांना पाठविलेले स्मरणपत्र क्र. जा.क्र. नमुंमपा/मालमत्ता/४३/२०२१, दि.०६/०१/२०२१.
   ३. मा.आयुक्त सो. यांचे मा.प्रधान सचिव (नवि-२) यांना पाठविलेले पत्र क्र.नमुंमपा/मालमत्ता/९८६/२०२१, दि.०६/०५/२०२१.

महाराष्ट्र राज्य व नवी मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये कोविड-१९ साथरोग प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेसाठी केलेल्या लॉकडाऊन संदर्भाचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	आदेश क्र.	दिनांक	लॉकडाऊन तपशिल	शेरा
१	मा.आयुक्त सो यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आरोग्य/१५०४/२०२०,	दि.१५/०३/२०२० .	महापालिका क्षेत्रातील सर्व उद्याने, पार्क, मनोरंजनाचे ठिकाणे (उदा. नौकाविहार) प्रतिबंधीत करण्याचे आदेश.	१. एप्रिल २०२०-३० दिवस २. मे २०२० - ३१ दिवस ३. जून २०२०-३० दिवस ४. जुलै २०२० -३१ दिवस ५. ऑगस्ट २०२० -३१ दिवस ६. सप्टेंबर २०२० -३० दिवस ७. ऑक्टोंबर २०२० - ०८ दिवस एकुण १९१ दिवस
२	मा.मुख्य सचिव सो., महाराष्ट्र शासन यांचे आदेश क्र.DMU/२०२०/CR.९२/DisM-१	दि.२३/०३/२०२०	संपुर्ण लॉकडाऊन आदेश.	
३	महाराष्ट्र शासन पर्यटन संचनालय यांचे दि.०७/१०/२०२० रोजीचे आदेश		Mission Begin Again अंतर्गत निर्बंध शिथिल	

४	मा.आयुक्त सो यांचे Mission Begain Again अंतर्गत आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/८४/२०२०	९/१०/२०२०	सदर आदेशान्वये नवी मुंबई महानगरपालिकेने परवानगी व अनुज्ञा तत्वावर वाटप केलेले दुकान/गाळे/किऑक्स/फुड कोर्ट/ आहार केंद्र सुरु करणेबाबत दि.१३/१०/२०२० रोजीच्या मालमत्ता विभागाच्या पत्राद्वारे कळविण्यात आलेले होते.	
५	मा.आयुक्त सो. आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/११५/२०२१	दि.२३/०३/२०२१	कोरोना विषाणुचा प्रसार टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक आदेश.	१. ऑक्टोंबर २०२० - २३ दिवस २. नोव्हेंबर २०२० -३० दिवस ३. डिसेंबर २०२० - ३१ दिवस ४. जानेवारी २०२० - ३१ दिवस ५. फेब्रुवारी २०२० - २८ दिवस ६. मार्च २०२० - ३१ दिवस एकुण-१७४ दिवस
६	महाराष्ट्र शासन यांचे आदेश क्र.DMU/२०२० CR.-९२/DisM-१	दि.०४/०४/२०२१	ब्रेक द चेंन अंतर्गत संपूर्ण लॉकडाऊन आदेश दि.०४/०४/२०२० ते दि.३०/०४/२०२१	
७	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/१३५/२०२१	दि.०५/०४/२०२१	ब्रेक द चेंन अंतर्गत संपूर्ण लॉकडाऊन आदेश दि.०५/०४/२०२० ते दि.३०/०४/२०२१	
८	महाराष्ट्र शासन यांचे ब्रेक द चेन अंतर्गत आदेश क्र.DMU/२०२०/CR.९२/DisM-१	दि.२१/०४/२०२१	सुधारीत आदेश	
९	महाराष्ट्र शासन यांचे ब्रेक द चेन अंतर्गत आदेश क्र.DMU/२०२०/CR.९२/DisM-१	दि.२९/०४/२०२१	ब्रेक द चेज अंतर्गत लॉकडाऊन दि.१५/०५/२०२१ पर्यंत वाढविण्यात आल्याबाबतचे आदेश	
१०	महाराष्ट्र शासन यांचे ब्रेक द चेन अंतर्गत आदेश क्र.DMU/२०२०/CR.९२/DisM-१	दि.१२/०५/२०२१	ब्रेक द चेज अंतर्गत लॉकडाऊन दि.०१/०६/२०२१ पर्यंत वाढविण्यात आल्याबाबतचे आदेश	
११	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/१३५/२०२१	दि.०८/०६/२०२१	नवी मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये Level of Restictions for Brake The Chain (निर्बंध शिथिल)	
१२	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/३३७/२०२१	दि.२९/०६/२०२१	Level of Restictions for SAFE MAHARASHTRA आदेश सुधारणा (निर्बंध शिथिल)	
१३	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/३३८/२०२१	दि.२९/०६/२०२१	Level of Restictions for SAFE MAHARASHTRA अंतर्गत निर्बंधाबाबत. (निर्बंध शिथिल)	

1. नवी मुंबई महानगरपालिकेने स्थावर मालमत्ता उदा. दिव्यांग स्टॉल, दुकान-गाळे/किऑक्स/फुडकोर्ट-उपहारगृह/नौकाविहार/मासेमारीकरीता तलाव/आहार केंद्र/समाजमंदिर/बहुउद्देशिय इमारती/ व्यायामशाळा विविध व्यक्ती संस्थाना जाहीर निविदेद्वारे प्रत्येक वर्षी करारनामा करण्याच्या अटीवर ०५ वर्षाकरीता "लिव्ह ॲण्ड लायसन" तत्वावर दिलेले आहेत. सदर सर्व अनुज्ञाप्तीधारक मार्च २०२० पर्यंत नियमित भाडे भरणा करीत होते.

   मात्र, कोव्हीड-१९ साथरोग प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेसाठी शासनाने दि.१३ मार्च २०२० पासून, लॉकडाऊन घोषित केल्यामुळे सदर व्यक्ती संस्थानी आपत्कालीन परिस्थिती उद्भवल्यामुळे, भाडे माफी मिळणेकरीता मनपाकडे विनंती केलेली आहे.

2. कोव्हीड-१९ साथरोगाचा प्रादुर्भावास जागतीक आरोग्य संघटनेने महामारी घोषीत केलेली असल्याने, मार्च २०२० पासून आपत्कालीन परिस्थितीत निर्माण झालेली आहे ही वस्तुस्थिती आहे.

मात्र, सामान्य परिस्थतीमध्ये महापालिका मालमत्तांचे भाडे माफ करणेबाबत महाराष्ट्र महानगरपालिका

	अधिनियमात स्वयंस्पष्ट तरतूद नाही. तसेच मनपाभाडे निश्चिती करणेकरीता दि.१३/०९/२००१९ शासनाच्या गठीत अधिसूचनेप्रमाणे केलेल्या त्रिसदस्यी समितीला सुध्दा तशा प्रकारचे अधिकार आढळून येत नाही. 3. भाडे माफीकरीता विनंती केलेल्या सर्व अनुज्ञाप्तीधारकांना मनपाने मालमत्ता "लिव्ह ॲण्ड लायसन" तत्वावर दिलेल्या आहेत. त्यामुळे अनुज्ञाधारक व अनुज्ञाप्तीधारक (Licensor & Licensee) यांना महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमा बरोबर The Indian Contract Act १८७२ मधील तरतुदचे पालन करणे बंधनकारक आहे. The Indian Contract Act १८७२ मधील कलम ५१, ५६ व ६५ नुसार खालीलप्रमाणे तरतुद आहे. a. Section ५१ of the Indian ContractAct, १८७२ states that when a contract consists of reciprocal promise to besimultaneously performed, no promisor need perform his promise unless thepromisee is ready and willing to perform his reciprocal promise. As per Section५४, performance cannot be claimed till the other has been performed. b. The doctrine of frustration is embodied in Section ५६ of the IndianContract Act, १८७२. Section ५६ reads as follows:"५६.Agreement to do impossible act.—An agreementto do an act impossible in itself is void.Contract to do act afterwards becoming impossible orunlawful.—A contract to do an act which, after the contractis made, becomes impossible, or, by reason of some eventwhichthe promisor could not prevent, unlawful, becomesvoid when the act becomes impossible or unlawful." c. The Contract Act, १८७२ had alreadyrecognised the harsh consequences of such frustration tosome extent and had provided for a limited mechanism toameliorate the same under Section ६५ of the Contract Act,१८७२. Section ६५ provides asunder:"६५.Obligation of person who has received advantageunder void agreement, or contract that becomes void.—When an agreement is discovered to be void, or when acontract becomes void, any person who has received anyadvantage under such agreement or contract is bound torestore it, or to make compensation for it, to the person fromwhom he received it." The aforesaid clause provides the basis of restitutionfor "failure of basis". We are cognizant that the aforesaidprovision addresses limited circumstances wherein anagreement is void ab initio or the contract becomes subsequently void.२६....under the Indian Contract law, the effect of thedoctrine of frustration is that it discharges all the parties fromfuture obligations" 4. उपरोक्त तरतुदी अवलोकनार्थ घेता, सामान्य परिस्थितीमध्ये केलेले करार भविष्यात नैसर्गिक आपत्ती ओढविल्यास, The doctrine of frustration तत्वानुसार सदर करारनामे विफल होतात. सबब, महापालिका महामारीच्या कालावधीतील भाडे/अनुज्ञाप्ती शुल्क अनुज्ञाप्तीधारकाकडून जबरदस्तीने वसुल करु शकत नाही. तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६६ (३९) मध्ये "शहरातील जनतेवर ओढविलेली कोणतीही आपत्ती दूर करण्यासाठी उपाय योजना करणे हे महापालिकेचे कर्तव्य आहे". 5. महाराष्ट्र राज्यात दिनांक १३ मार्च २०२० च्या अधिसूचनेनुसार अधिसूचनेच्या दिनांकापासून साथरोग अधिनियम १८९७ ची अमंलबजावणी सुरु झालेली आहे. साथरोग अधिनियम १८९७ च्या खंड २,३, व ४ नुसार प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार महाराष्ट्र शासनाने राज्यात कोरोना विषाणुमुळे (कोव्हीड-१९) उद्भवलेल्या संसर्गजन्य रोगाचा प्रतिबंध व नियमण यासाठी "महाराष्ट्र कोव्हीड-१९ उपाय योजना नियम २०२०" तयार केलेले आहेत. सदर नियमातील भारतीय साथरोग नियंत्रण अधिनियम १८९७ च्या खंड २(१) नुसार महापालिका आयुक्त हे त्यांच्या कार्यक्षेत्रात कोव्हीड-१९ उपाय योजना करणे आवश्यक त्या करण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. तसेच मा.आयुक्त हे नवी मुंबई महापालिकेचे मा.प्रशासक असल्यामुळे, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ४५२ (अ) नुसार महापालिका (महापालिका सर्वसाधारण सभेचे) प्रशासकीय मान्यतेचे अधिकार व मा.स्थायी समितीचे वित्तीय अधिकार व साथरोग नियंत्रण अधिनियम १८९७ अंतर्गत "इसिडेंट कमांडर" असे तीनही अधिकार मा.आयुक्तांमध्ये निहीत आहेत. 6. कोव्हीड-१९ साथरोग प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेच्या लॉकडाऊन कालावधीमधील भाडे (अनुज्ञाप्ती शुल्क) माफी मिळावी म्हणून आर नारायण यांनी नागरकोईल म्युनिसीपल कॉर्परेशन विरुध्द मा.मद्रास उच्च न्यायालयात दावा दाखल केला होता. (W.P (MD) १९५९६ of २०२० and W.M.P.(MD) Nos १६३१८ & १६३२० of २०२० दि.०१/०२/२०२१) चा दाव्यामध्ये मा.उच्च न्यायालयाने The Indian Contract Act १८७२ च्या कलम ५६ "An Agreement to do an act impossible in itself is void" असे स्पष्ट करत दि.२४/०३/२०२० ते दि.०६/०९/२०२० या लॉकडाऊन कालावधीत भाडे माफ करणेबाबत आदेश दिलेले आहेत. मा. मद्रास उच्च न्यायालय, महाराष्ट्र राज्यासाठी अपेक्स कोर्ट नसले तरी ॲडमिनिस्ट्रेटीव्ह लॉ च्या The doctrine Stare deciss नुसार त्यांचे मार्गदर्शक तत्व लागू आहेत.) 7. वास्तविक पाहता कायदयाच्या दृष्टीने आपत्कालीन परिस्थिती कोव्हीड-१९ साथरोग महामारी सुरु होण्यापूर्वी केलेल्या Leave & License करारनामे भविष्यात उद्दभवलेल्या महामारीमुळे (Void) अवैध ठरत आहे. सन २०२०-२१ या कालावधीमध्ये दि.१३ मार्च २०२० ते दि.०८ ऑक्टोंबर, २०२० या कालावधीत एकुण १९१ दिवस (६ महिन्यापेक्षा जास्त) लॉकडाऊन होत तर दि.०९ ऑक्टोंबर, २०२० ते ३१ मार्च २०२१ या कालावधतील १७४ दिवस निर्बंध शिथिल ठेवलेले होते.

8. निर्बंध शिथील झालेल्या कालावधीतील सतत वेगवेगळया आदेशाद्वारे व्यवसाय सुरु ठेवण्याची वेळ सकाळी ७.०० ते सकाळी ११.०० किंवा ७.०० ते ७.०० अशी बदलत होती. तर दुकाने सम आणि विषम (Odd & Even) पध्दतीने सुरु ठेवणेबाबत आदेश देण्यात येत असल्याने सदर कालावधीत किती भाडे आकारावे हे निश्चित करता येणार नाही. मात्र Leave & License करारनामे सुरु ठेवणे आवश्यक असल्याने भाडे अनुज्ञाप्तीधारक यांच्याकडून वसुल करावे लागेल.

9. महापालिकेने वितरीत केलेले दुकान-गाळे/किऑक्स इ. मालमत्ता स्थानिक दिव्यांग, बेरोजगार व्यक्ती व सामाजिक संस्था यांना वितरीत केलेले आहे. महापालिकेने वितरीत केलेले व्यवसायिक जागा या अनेक व्यक्ती/संस्थानाचे उदरनिर्वाहाचे साधन आहे. त्यामुळे महापालिकेने जागा काढून घेऊ नये या भीतीपोटी काही अनुज्ञाप्तीधारकांनी लॉकडाऊन कालावधीमधील काही प्रमाणात जमेल तेवढे भाडे भरणा केलेले आहेत.

10. सन २०२१-२२ मध्ये दि.०१ एप्रिल २०२१ ते दि.३१ मे २०२१ या दोन महिन्यात पूर्ण लॉकडाऊन शासनाने घोषित केला होता. तसेच ०१ जून पासून Restiction Level (१, २, ३) प्रमाणे निर्बंधांचे शिथलीकरण वेळोवेळी आदेशीत करण्यात येत आहेत. मात्र सदर आर्थिक वर्षाचे ०८ महिने शिल्लक असून पुढील कालावधीसाठी निर्णय भविष्यातील परिस्थितीवर अवलंबून असल्याने सदर सन २०२१-२२ च्या भाडे माफीचा निर्णय आर्थिक वर्षा अखेरपर्यंत घेणे उचित राहील असे वाटते.

11. कोव्हीड-१९ साथरोग महामारीमुळे सन २०२०-२१ मध्ये दि.०१ एप्रिल २०२० ते दि.०८ ऑक्टोंबर २०२० चा कालावधीत ०६ महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीकरीता संपूर्ण लॉकडाऊन होता. सदर आर्थिक वर्षात दि.०१ एप्रिल २०२० ते दि.३० स्पटेंबर, २०२० पर्यंतचे भाडे/अनुज्ञाप्ती शुल्क १००% माफ करण्याबाबत प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

12. दिव्यांग स्टॉल/दुकान-गाळे/किऑक्स/फुडकोर्ट/आहार केंद्र/समाजमंदिर/बहुउद्देशिय इमारती/व्यायाम- शाळा/ नौकाविहार-मासेमारी यांचा सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षातील भाडे अनुज्ञाप्ती शुल्क तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशिल	दि.०१/०४/२०२० ते दि.३१/०३/२०२१ या आर्थिक वर्षाची मागणी (रुपये)
१	दिव्यांग स्टॉल	रु.६९,७४४/-
२	दुकान गाळे/किऑक्स	रु.७६,३६,१३८/-
३	मासेमारी तलाव	रु.२,२६,२८०/-
४	आहार केंद्र/भु-जागा	रु.१,५७,४५१/-
५	नमुंमपा उपहारगृह	रु.२,१९,८४०/-
६	नौकाविहार (२)	रु.२,४६,२५०/-
७	फुडकोर्ट (२)	रु.१,७१,४२०/-
८	समाजमंदिर/ बहुउद्देशिय इमारती/ एकुण-२७ व्यायामशाळा (एकुण १५)	रु.२२,३३,०३२/-
	एकुण	१,०९,६०,१५५ (अक्षरी :- एक कोटी नऊ लक्ष साठ हजार एकशे पंचावन्न मात्र)

13. सन २०२०-२१ चा आर्थिक वर्षात एकुण मागणी रु.१,०९,६०,१५५/- (अक्षरी :- एक कोटी नऊ लक्ष साठ हजार एकशे पंचावन्न मात्र) पैकी पहिल्या ०६ महिन्याचे भाडे रु. ५४,८०,०७८/- (अक्षरी :- चौपन्न लक्ष ऐंशी हजार आठ्ठयाहत्तर मात्र) भाडे रक्कमेस सुट द्यावी लागेल. मा.मद्रास उच्च न्यायालयाचे रिटपिटीशन W.P (MD) १९५९६ of २०२० and W.M.P.(MD) Nos १६३१८ & १६३२० of २०२० दि.०१/०२/२०२१ या दाव्यामध्ये आर.नारायण याचिकाकर्ता यांनी Nagercoil Municipal Corporation, Tamil Ladu यांच्या विरुध्द केलेल्या दाव्या मधील मार्गदर्शक तत्व, भारतीय करार कायदा १८७२ मधील कलम ५१, ५६ व ६५ आणि महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६३(३९) नुसार शहरातील जनतेवर ओढवलेली आपत्ती दूर करण्यासाठी उपाययोजना करणे बाबतचे मनपाचे कर्तव्य विचारात घेता वर नमूद केल्याप्रमाणे भाडे/ अनुज्ञाप्ती शुल्कामध्ये सूट देणे आवश्यक आहे.

यास्तव, कोव्हीड कालावधीदरम्यान लॉकडाऊन जाहीर करण्यात आला होता. त्या कालावधीमध्ये आर्थिक व्यवहार मोठया प्रमाणावर बंद असल्यामुळे व्यवसायिकांचे मोठया प्रमाणावर नुकसान झाले आहे. या पार्श्वभूमीवर काही खाजगी आस्थापनासुध्दा लॉकडाऊन कालावधीतील भाडयाबाबत सुट/सवलत देत आहेत. त्यानुसार,

१. कोव्हीड-१९ साथरोग (महामारी) सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षात दि.०१ एप्रिल २०२० ते दि.३० सप्टेंबर, २०२० या कालावधीचे मनपा स्थावर मालमत्तांचे अनुज्ञाप्तीधारकाकडून येणे असलेले भाडे/अनुज्ञाप्ती शुल्क १००% माफ करणेस,

२. सन २०२०-२१ या कालावधीमध्ये ज्या अनुज्ञाप्तीधारक यांनी मनपा जागा ताब्यात घेईल या भीतीने किंवा लॉकडाऊन पूर्वी आगाऊ भाडे भरणा केलेल्या अनुज्ञाप्तीधारक यांनी भरणा केलेले अनुज्ञाप्ती शुल्क/भाडे हे सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात समायोजित करणेस,

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ६३(३९) व ६७(क) नुसार वर नमूद अ.क्र.०१ ते ०३ यांस मा.महापालिका सर्वसाधारण सभा व मा.स्थायी समितीच्या वतीने प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ४५२ (अ) प्रमाणे मा.प्रशासक तथा आयुक्त यांची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात यावी.”

निर्णय :

ठराव करण्यात येतो की,

नवी मुंबई महानगरपालिकेने "परवानगी व अनुज्ञा" तत्वावर वाटप केलेले दिव्यांग स्टॉल/ दुकान-गाळे/ किऑक्स/ फुडकोर्ट/ नौकविहार मासेमारी / आहारकेंद्र / समाजमंदिर, बहुउद्देशिय इमारती /व्यायामशाळा यांचे लॉकडाऊन कालावधीतील भाडे माफ करण्याबाबत, सादर केलेल्या प्रस्तावाचे अवलोकन केले आहे.

त्यानुसार विषय क्रमांक ०१ ठराव क्रमांक १५२२ अन्वये, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे

संदर्भ/कायदेशीर तरतुद/केस लॉ :-

1. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ७९ (ड) मध्ये पुढीलप्रमाणे तरतुद आहे. "जो मोबदला घेऊन, महानगरपालिकेच्या मालकीची कोणतीही स्थावर मालमत्ता किंवा कोणताही हक्क विकता येईल, पट्टयाने देता येईल किंवा अन्यथा हस्तांतरण करता येईल तो मोबदला, असे अधिमूल्य: भाडे किंवा अन्य मोबदला यांच्या चालू बाजार किंमतीपेक्षा कमी असता कामा नये".
2. नगरविकास विभाग,महाराष्ट्र शासन यांचे दि.१३ सप्टेंबर, २०१९ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार, "महापालिकेच्या मालमत्तेचे/भाडेपट्टयाचे नुतनीकरण व हस्तांतरण.(१) अशा मालमत्तांच्या मुल्यांकनासाठी जिल्हाधिकारी, महानगरपालिका आयुक्त आणि सह जिल्हा निबंधक (मुद्रांक) यांची समिती असेल ही समिती, अशा मालमत्तांचे मुल्यांकन महाराष्ट्र मुद्रांक (मालमत्तेचे वास्तव बाजारमूल्य (निर्धारित करणे) नियम १९९५ नुसार बाजार मुल्यांच्या अनुषंगाने निश्चित करेल. मालमत्तेच्या मुल्यांकनाच्या ८% रक्कम किंवा, बाजारभावानुसार निश्चित होणारे वार्षिक भाडे, यापैकी जे जास्त असेल तेवढे वार्षिक भाडे या समितीमार्फत निश्चित करण्यात यावे.
3. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६६ (३९) मध्ये "शहरातील जनतेवर ओढवलेली कोणतीही आपत्ती दूर करण्यासाठी उपाययोजना करणे" हे महापालिकेचे कर्तव्य आहे; अशी तरतुद आहे.
4. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६७ (क) कोणत्याही आणीबाणीच्या परिस्थितीत, जनतेच्या सेवेसाठी किंवा सुरक्षिततेसाठी किंवा महानगरपालिकेच्या मालमत्तेच्या संरक्षणासाठी अशा आणीबाणीच्या परिस्थितीमुळे त्यास समर्थनीय किंवा आवश्यक वाटेल अशी तातडीची कार्यवाही त्यास या अधिनियमान्वये दुसऱ्या एखाद्या नगरपालिका प्राधिकाऱ्याच्या किंवा (राज्य) शासनाच्या मंजूरी, मान्यता किंवा प्राधिकाराशिवाय करता येत नसली तरीही अशी कार्यवाही केली पाहिजे."अशी तरतुद आहे.
5. मा.मद्रास उच्च न्यायालय कडील रिटपिटीशन W.P (MD) १९५९६ of २०२० and W.M.P.(MD) Nos १६३१८ & १६३२० of २०२० दि.०१/०२/२०२१ या दाव्यामध्ये आर.नारायण याचिकाकर्ता यांनी Nagercoil Municipal Corporation, Tamil Ladu यांच्या विरुध्द केलेल्या दाव्यामध्ये लॉकडाऊन कालावधीतील "लायसन फी" माफ करणेबाबत विनंती केली होती. सदर दाव्यामध्ये मा.न्यायालयाने दिलेल्या निकालातील ठळक बाबी खालीलप्रमाणे आहे.
   a. "If the local body had directed the licensee to close down the shop, it cannot demand fee from the licensee for the period when the shop remained closed of course, the licensee must be free of any wrong doing. If the licensee is madeto suffer for no fault of his by direction to close down the shop, then, the question of payment of fee will not arise. This is clearly an implied term in the contract."
   b. "Local bodies have been given constitutional status. In the case on hand, their actions have been governed by the directives issued by the Central and State Government."
   c. "The reason for granting waiver for the months of April and May would equally hold good for the entire "Total Lockdown" Period. Vadaseri Bus Stand remained Closed from २४.०३.२०२० to ०६.०९.२०२०. The respondents had directed the petitioner not to open the shop till ०६.०९.२०२०. Therefore, I hold that the petitioner is entitled to the benefit of complete waiver for the period from ०१.०६.२०२० to ०६.०९.२०२०."
   d. I have no difficulty in coming to the conclusion that the petitioner stands relieved of his obligation to pay the license fee for the period from २४.०३.२०२० to ३१.०८.२०२०, when there was total lockdown. It is pointed out that for two more months thereafter, the licensees were allowed to open their shops only for short duration every day. In other words, lockdown was not lifted completely. The bus stand was not operational fully.
   e. "Let me summarise the reliefs granted. For the period when there was total lockdown that is from २४.०३.२०२० to ०६.०९.२०२०, the licensee\petitioner is totally relieved from the obligation to pay the license fee. He is entitled to complete waiver. For the period subsequent to ०६.०९.२०२० that is when there was partial relation and lifting of lock down restrictions, the petitioner is permitted to move the respondents for relief. This court believe in the principle of nudging as propounded by Richard H. Thaler. This court would expect the authorities to make note of the ground realities and repond appropriately."

f. Section ५१ of the Indian ContractAct, १८७२ states that when a contract consists of reciprocal promise to besimultaneously performed, no promisor need perform his promise unless thepromisee is ready and willing to perform his reciprocal promise. As per Section५४, performance cannot be claimed till the other has been performed. The localbody must keep the bus stand open and in good repair. The licensee must bepermitted to keep the licensed shop open. If the local body had directed thelicensee to close down the shop, it cannot demand fee from the licensee for theperiod when the shop remained closed. Of course, the licensee must be free ofany wrong doing. If the licensee is made to suffer for no fault of his bydirection to close down the shop, then, the question of payment of fee will notarise. This is clearly an implied term in the contract.

6. The doctrine of frustration is embodied in Section ५६ of the IndianContract Act, १८७२. Section ५६ reads as follows:"५६.Agreement to do impossible act.—An agreementto do an act impossible in itself is void.Contract to do act afterwards becoming impossible orunlawful.—A contract to do an act which, after the contractis made, becomes impossible, or, by reason of some eventwhichthe promisor could not prevent, unlawful, becomesvoid when the act becomes impossible or unlawful."

7. The Contract Act, १८७२ had alreadyrecognised the harsh consequences of such frustration tosome extent and had provided for a limited mechanism toameliorate the same under Section ६५ of the Contract Act,१८७२. Section ६५ provides asunder:"६५.Obligation of person who has received advantageunder void agreement, or contract that becomes void.—When an agreement is discovered to be void, or when acontract becomes void, any person who has received anyadvantage under such agreement or contract is bound torestore it, or to make compensation for it, to the person fromwhom he received it." The aforesaid clause provides the basis of restitutionfor "failure of basis". We are cognizant that the aforesaidprovision addresses limited circumstances wherein anagreement is void ab initio or the contract becomessubsequently void.२६....under the Indian Contract law, the effect of thedoctrine of frustration is that it discharges all the parties fromfuture obligations"

8. लॉकडाऊन कालावधीमध्ये भाडे माफ करण्याबाबत, शासनाकडून खालील नमूद पत्राद्वारे मार्गदर्शन मागविण्यात आलेले आहे.

१. मा.आयुक्त सो. यांचे अवर सचिव (नवि-२८) यांना लॉकडाऊन कालावधीतील भाडे संदर्भात अग्रेषित पत्र क्र.जा.क्र.नमुंमपा/मालमत्ता/१०४०/२०२०, दि.१४/०७/२०२०.

२. या कार्यालयाचे मा.अवर सचिव, (नवि-२८) यांना पाठविलेले स्मरणपत्र क्र. जा.क्र. नमुंमपा/ मालमत्ता/४३/२०२१, दि.०६/०१/२०२१.

३. मा.आयुक्त सो. यांचे मा.प्रधान सचिव (नवि-२) यांना पाठविलेले पत्र क्र.नमुंमपा/ मालमत्ता/९८६/२०२१, दि.०६/०५/२०२१.

महाराष्ट्र राज्य व नवी मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये कोविड-१९ साथरोग प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेसाठी केलेल्या लॉकडाऊन संदर्भाचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	आदेश क्र.	दिनांक	लॉकडाऊन तपशिल	शेरा
१	मा.आयुक्त सो यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आरोग्य/१५०४/२०२०,	दि.१५/०३/२०२० .	महापालिका क्षेत्रातील सर्व उद्याने, पार्क, मनोरंजनाचे ठिकाणे (उदा. नौकाविहार) प्रतिबंधीत करण्याचे आदेश.	८. एप्रिल २०२०-३० दिवस ९. मे २०२० - ३१ दिवस १०. जून २०२०-३० दिवस ११. जुलै २०२० -३१ दिवस १२. ऑगस्ट २०२० -३१ दिवस १३. सप्टेंबर २०२० -३० दिवस १४. ऑक्टोबर २०२० - ०८ दिवस एकुण १९१ दिवस
२	मा.मुख्य सचिव सो., महाराष्ट्र शासन यांचे आदेश क्र.DMU/२०२०/CR.९२/DisM-१	दि.२३/०३/२०२०	संपुर्ण लॉकडाऊन आदेश.	
३	महाराष्ट्र शासन पर्यटन संचनालय यांचे दि.०७/१०/२०२० रोजीचे आदेश		Mission Begin Again अंतर्गत निर्बंध शिथिल	

४	मा.आयुक्त सो यांचे Mission Begain Again अंतर्गत आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/८ ४/२०२०	९/१०/२०२०	सदर आदेशान्वये नवी मुंबई महानगरपालिकेने परवानगी व अनुज्ञा तत्वावर वाटप केलेले दुकान/गाळे/किऑक्स/फुड कोर्ट/ आहार केंद्र सुरु करणेबाबत दि.१३/१०/२०२० रोजीच्या मालमत्ता विभागाच्या पत्राद्वारे कळविण्यात आलेले होते.	
५	मा.आयुक्त सो. आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/११ ५/२०२१	दि.२३/०३/२०२१	कोरोना विषाणुचा प्रसार टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक आदेश.	७. ऑक्टोंबर २०२० - २३ दिवस ८. नोव्हेंबर २०२० -३० दिवस ९. डिसेंबर २०२० - ३१ दिवस १०. जानेवारी २०२० - ३१ दिवस ११. फेब्रुवारी २०२० - २८ दिवस १२. मार्च २०२० - ३१ दिवस एकुण-१७४ दिवस
६	महाराष्ट्र शासन यांचे आदेश क्र.DMU/२०२० CR.-९२/DisM-१	दि.०४/०४/२०२ १	ब्रेक द चेंन अंतर्गत संपूर्ण लॉकडाऊन आदेश दि.०४/०४/२०२० ते दि.३०/०४/२०२१	
७	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/१३ ५/२०२१	दि.०५/०४/२०२ १	ब्रेक द चेंन अंतर्गत संपूर्ण लॉकडाऊन आदेश दि.०५/०४/२०२० ते दि.३०/०४/२०२१	
८	महाराष्ट्र शासन यांचे ब्रेक द चेन अंतर्गत आदेश क्र.DMU/२०२०/C R.९२/DisM-१	दि.२१/०४/२०२१	सुधारीत आदेश	
९	महाराष्ट्र शासन यांचे ब्रेक द चेन अंतर्गत आदेश क्र.DMU/२०२०/C R.९२/DisM-१	दि.२९/०४/२०२१	ब्रेक द चेज अंतर्गत लॉकडाऊन दि.१५/०५/२०२१ पर्यंत वाढविण्यात आल्याबाबतचे आदेश	
१०	महाराष्ट्र शासन यांचे ब्रेक द चेन अंतर्गत आदेश क्र.DMU/२०२०/C R.९२/DisM-१	दि.१२/०५/२०२१	ब्रेक द चेज अंतर्गत लॉकडाऊन दि.०१/०६/२०२१ पर्यंत वाढविण्यात आल्याबाबतचे आदेश	
११	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/१३ ५/२०२१	दि.०८/०६/२०२१	नवी मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये Level of Restictions for Brake The Chain (निर्बंध शिथिल)	
१२	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/३३ ७/२०२१	दि.२९/०६/२०२१	Level of Restictions for SAFE MAHARASHTRA आदेश सुधारणा (निर्बंध शिथिल)	
१३	मा.आयुक्त सो. यांचे आदेश क्र.नमुंमपा/आ.व्य/३३ ८/२०२१	दि.२९/०६/२०२१	Level of Restictions for SAFE MAHARASHTRA अंतर्गत निर्बंधाबाबत. (निर्बंध शिथिल)	

14. नवी मुंबई महानगरपालिकेने स्थावर मालमत्ता उदा. दिव्यांग स्टॉल, दुकान-गाळे/किऑक्स/फुडकोर्ट-उपहारगृह/नौकाविहार/मासेमारीकरीता तलाव/आहार केंद्र/समाजमंदिर/बहुउद्देशिय इमारती/ व्यायामशाळा विविध व्यक्ती संस्थाना जाहीर निविदेद्वारे प्रत्येक वर्षी करारनामा करण्याच्या अटीवर ०५ वर्षाकरीता "लिव्ह ॲण्ड लायसन" तत्वावर दिलेले आहेत. सदर सर्व अनुज्ञाप्तीधारक मार्च २०२० पर्यंत नियमित भाडे भरणा करीत होते.

मात्र, कोव्हीड-१९ साथरोग प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेसाठी शासनाने दि.१३ मार्च २०२० पासून, लॉकडाऊन घोषित केल्यामुळे सदर व्यक्ती संस्थानी आपत्कालीन परिस्थिती उद्भवल्यामुळे, भाडे माफी मिळणेकरीता मनपाकडे विनंती केलेली आहे.

15. कोव्हीड-१९ साथरोगाचा प्रादुर्भावास जागतीक आरोग्य संघटनेने महामारी घोषीत केलेली असल्याने, मार्च २०२० पासून आपत्कालीन परिस्थितीत निर्माण झालेली आहे ही वस्तुस्थिती आहे.

मात्र, सामान्य परिस्थतीमध्ये महापालिका मालमत्तांचे भाडे माफ करणेबाबत महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमात स्वयंस्पष्ट तरतूद नाही. तसेच मनपाभाडे निश्चिती करणेकरीता दि.१३/०९/२००१९ शासनाच्या गठीत अधिसूचनेप्रमाणे केलेल्या त्रिसदस्यी समितीला सुध्दा तशा प्रकारचे अधिकार आढळून येत नाही.

16. भाडे माफीकरीता विनंती केलेल्या सर्व अनुज्ञाप्तीधारकांना मनपाने मालमत्ता "लिव्ह ॲण्ड लायसन" तत्वावर दिलेल्या आहेत. त्यामुळे अनुज्ञाधारक व अनुज्ञाप्तीधारक (Licensor & Licensee) यांना महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमा बरोबर The Indian Contract Act १८७२ मधील तरतुदचे पालन करणे बंधनकारक आहे. The Indian Contract Act १८७२ मधील कलम ५१, ५६ व ६५ नुसार खालीलप्रमाणे तरतुद आहे.

a. **Section ५१ of the Indian ContractAct, १८७२ states that when a contract consists of reciprocal promise to besimultaneously performed, no promisor need perform his promise unless thepromisee is ready and willing to perform his reciprocal promise. As per Section५४, performance cannot be claimed till the other has been performed.**
b. **The doctrine of frustration is embodied in Section ५६ of the IndianContract Act, १८७२. Section ५६ reads as follows:"५६.Agreement to do impossible act.—An agreementto do an act impossible in itself is void.Contract to do act afterwards becoming impossible orunlawful.—A contract to do an act which, after the contractis made, becomes impossible, or, by reason of some eventwhichthe promisor could not prevent, unlawful, becomesvoid when the act becomes impossible or unlawful."**
c. **The Contract Act, १८७२ had alreadyrecognised the harsh consequences of such frustration tosome extent and had provided for a limited mechanism toameliorate the same under Section ६५ of the Contract Act,१८७२. Section ६५ provides asunder:"६५.Obligation of person who has received advantageunder void agreement, or contract that becomes void.—When an agreement is discovered to be void, or when acontract becomes void, any person who has received anyadvantage under such agreement or contract is bound torestore it, or to make compensation for it, to the person fromwhom he received it." The aforesaid clause provides the basis of restitutionfor "failure of basis". We are cognizant that the aforesaidprovision addresses limited circumstances wherein anagreement is void ab initio or the contract becomes subsequently void.२६....under the Indian Contract law, the effect of thedoctrine of frustration is that it discharges all the parties fromfuture obligations"**

17. उपरोक्त तरतुदी अवलोकनार्थ घेता, सामान्य परिस्थितीमध्ये केलेले करार भविष्यात नैसर्गिक आपत्ती ओढविल्यास, The doctrine of frustration तत्वानुसार सदर करारनामे विफल होतात. सबब, महापालिका महामारीच्या कालावधीतील भाडे/अनुज्ञाप्ती शुल्क अनुज्ञाप्तीधारकाकडून जबरदस्तीने वसुल करु शकत नाही. तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६६ (३९) मध्ये "शहरातील जनतेवर ओढविलेली कोणतीही आपत्ती दूर करण्यासाठी उपाय योजना करणे हे महापालिकेचे कर्तव्य आहे".

18. महाराष्ट्र राज्यात दिनांक १३ मार्च २०२० च्या अधिसूचनेनुसार अधिसूचनेच्या दिनांकापासून साथरोग अधिनियम १८९७ ची अमंलबजावणी सुरु झालेली आहे. साथरोग अधिनियम १८९७ च्या खंड २,३, व ४ नुसार प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार महाराष्ट्र शासनाने राज्यात कोरोना विषाणुमुळे (कोव्हीड-१९) उद्धवलेल्या संसर्गजन्य रोगाचा प्रतिबंध व नियमण यासाठी "महाराष्ट्र कोव्हीड-१९ उपाय योजना नियम २०२०" तयार केलेले आहेत. सदर नियमातील भारतीय साथरोग नियंत्रण अधिनियम १८९७ च्या खंड २(१) नुसार महापालिका आयुक्त हे त्यांच्या कार्यक्षेत्रात कोव्हीड-१९ उपाय योजना करणे आवश्यक त्या करण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे.

तसेच मा.आयुक्त हे नवी मुंबई महापालिकेचे मा.प्रशासक असल्यामुळे, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ४५२ (अ) नुसार महापालिका (महापालिका सर्वसाधारण सभेचे) प्रशासकीय मान्यतेचे अधिकार व मा.स्थायी समितीचे वित्तीय अधिकार व साथरोग नियंत्रण अधिनियम १८९७ अंतर्गत "इसिडेंट कमांडर" असे तीनही अधिकार मा.आयुक्तांमध्ये निहीत आहेत.

19. कोव्हीड-१९ साथरोग प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेच्या लॉकडाऊन कालावधीमधील भाडे (अनुज्ञाप्ती शुल्क) माफी मिळावी म्हणून आर नारायण यांनी नागरकोईल म्युनिसीपल कॉर्पोरेशन विरुध्द मा.मद्रास उच्च न्यायालयात दावा दाखल केला होता. (W.P (MD) १९५९६ of २०२० and W.M.P.(MD) Nos १६३१८ & १६३२० of २०२० दि.०१/०२/२०२१) चा दाव्यामध्ये मा.उच्च न्यायालयाने The Indian Contract Act १८७२ च्या कलम ५६ "An Agreement to do an act impossible in itself is void" असे स्पष्ट करत दि.२४/०३/२०२० ते दि.०६/०९/२०२० या लॉकडाऊन कालावधीत भाडे माफ करणेबाबत आदेश दिलेले आहेत. मा. मद्रास उच्च न्यायालय, महाराष्ट्र राज्यासाठी अपेक्स कोर्ट नसले तरी ॲडमिनिस्ट्रेटीव्ह लॉ च्या The doctrine Stare deciss नुसार त्यांचे मार्गदर्शक तत्व लागू आहेत.)

20. वास्तविक पाहता कायदयाच्या दृष्टीने आपत्कालीन परिस्थिती कोव्हीड-१९ साथरोग महामारी सुरु होण्यापूर्वी केलेल्या Leave & License करारनामे भविष्यात उद्भवलेल्या महामारीमुळे (Void) अवैध ठरत आहे. सन २०२०-२१ या कालावधीमध्ये दि.१३ मार्च २०२० ते दि.०८ ऑक्टोंबर, २०२० या कालावधीत एकुण १९१ दिवस (६ महिन्यापेक्षा जास्त) लॉकडाऊन होत तर दि.०९ ऑक्टोंबर, २०२० ते ३१ मार्च २०२१ या कालावधतील १७४ दिवस निर्बंध शिथिल ठेवलेले होते.

21. निर्बंध शिथील झालेल्या कालावधीतील सतत वेगवेगळया आदेशाद्वारे व्यवसाय सुरु ठेवण्याची वेळ सकाळी ७.०० ते सकाळी ११.०० किंवा ७.०० ते ७.०० अशी बदलत होती. तर दुकाने सम आणि विषम (Odd & Even) पध्दतीने सुरु ठेवणेबाबत आदेश देण्यात येत असल्याने सदर कालावधीत किती भाडे आकारावे हे निश्चित करता येणार नाही. मात्र Leave & License करारनामे सुरु ठेवणे आवश्यक असल्याने भाडे अनुज्ञाप्तीधारक यांच्याकडून वसुल करावे लागेल.

22. महापालिकेने वितरीत केलेले दुकान-गाळे/किऑक्स इ. मालमत्ता स्थानिक दिव्यांग, बेरोजगार व्यक्ती व सामाजिक संस्था यांना वितरीत केलेले आहे. महापालिकेने वितरीत केलेले व्यवसायिक जागा या अनेक व्यक्ती/संस्थानाचे उदरनिर्वाहाचे साधन आहे. त्यामुळे महापालिकेने जागा काढून घेऊ नये या भीतीपोटी काही अनुज्ञाप्तीधारकांनी लॉकडाऊन कालावधीमधील काही प्रमाणात जमेल तेवढे भाडे भरणा केलेले आहेत.

23. सन २०२१-२२ मध्ये दि.०१ एप्रिल २०२१ ते दि.३१ मे २०२१ या दोन महिन्यात पूर्ण लॉकडाऊन शासनाने घोषित केला होता. तसेच ०१ जून पासून Restiction Level (१, २, ३) प्रमाणे निर्बधांचे शिथलीकरण वेळोवेळी आदेशीत करण्यात येत आहेत. मात्र सदर आर्थिक वर्षाचे ०८ महिने शिल्लक असून पुढील कालावधीसाठी निर्णय भविष्यातील परिस्थितीवर अवलंबून असल्याने सदर सन २०२१-२२ च्या भाडे माफीचा निर्णय आर्थिक वर्षा अखेरपर्यंत घेणे उचित राहील असे वाटते.

24. कोव्हीड-१९ साथरोग महामारीमुळे सन २०२०-२१ मध्ये दि.०१ एप्रिल २०२० ते दि.०८ ऑक्टोंबर २०२० चा कालावधीत ०६ महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीकरीता संपूर्ण लॉकडाऊन होता. सदर आर्थिक वर्षात दि.०१ एप्रिल २०२० ते दि.३० स्पटेंबर, २०२० पर्यंतचे भाडे/अनुज्ञाप्ती शुल्क १००% माफ करण्याबाबत प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

25. दिव्यांग स्टॉल/दुकान-गाळे/किऑक्स/फुडकोर्ट/आहार केंद्र/समाजमंदिर/बहुउद्देशिय इमारती/व्यायाम- शाळा/ नौकाविहार-मासेमारी यांचा सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षातील भाडे अनुज्ञाप्ती शुल्क तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशिल	दि.०१/०४/२०२० ते दि.३१/०३/२०२१ या आर्थिक वर्षाची मागणी (रुपये)
१	दिव्यांग स्टॉल	रु.६९,७४४/-
२	दुकान गाळे/किऑक्स	रु.७६,३६,१३८/-
३	मासेमारी तलाव	रु.२,२६,२८०/-
४	आहार केंद्र/भु-जागा	रु.१,५७,४५१/-
५	नमुंमपा उपहारगृह	रु.२,१९,८४०/-
६	नौकाविहार (२)	रु.२,४६,२५०/-
७	फुडकोर्ट (२)	रु.१,७१,४२०/-
८	समाजमंदिर/ बहुउद्देशिय इमारती/ एकुण-२७ व्यायामशाळा (एकुण १५)	रु.२२,३३,०३२/-
एकुण		१,०९,६०,१५५ (अक्षरी :- एक कोटी नऊ लक्ष साठ हजार एकशे पंचावन्न मात्र)

26. सन २०२०-२१ चा आर्थिक वर्षात एकुण मागणी रु.१,०९,६०,१५५/- (अक्षरी :- एक कोटी नऊ लक्ष साठ हजार एकशे पंचावन्न मात्र) पैकी पहिल्या ०६ महिन्याचे भाडे रु. ५४,८०,०७८/- (अक्षरी :- चौपन्न लक्ष ऐंशी हजार आठ्ठयाहत्तर मात्र) भाडे रक्कमेस सुट द्यावी लागेल. मा.मद्रास उच्च न्यायालयाचे रिटपिटीशन W.P (MD) १९५९६ of २०२० and W.M.P.(MD) Nos १६३१८ & १६३२० of २०२० दि.०१/०२/२०२१ या दाव्यामध्ये आर.नारायण याचिकाकर्ता यांनी Nagercoil Municipal Corporation, Tamil Ladu यांच्या विरुध्द केलेल्या दाव्या मधील मार्गदर्शक तत्व, भारतीय करार कायदा १८७२ मधील कलम ५१, ५६ व ६५ आणि महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ६३(३९) नुसार शहरातील जनतेवर ओढवलेली आपत्ती दूर करण्यासाठी उपाययोजना करणे बाबतचे मनपाचे कर्तव्य विचारात घेता वर नमूद केल्याप्रमाणे भाडे/ अनुज्ञाप्ती शुल्कामध्ये सूट देणे आवश्यक आहे.

	यास्तव, कोव्हीड कालावधीदरम्यान लॉकडाऊन जाहीर करण्यात आला होता. त्या कालावधीमध्ये आर्थिक व्यवहार मोठया प्रमाणावर बंद असल्यामुळे व्यवसायिकांचे मोठया प्रमाणावर नुकसान झाले आहे. या पार्श्वभूमीवर काही खाजगी आस्थापनासुध्दा लॉकडाऊन कालावधीतील भाडयाबाबत सुट/सवलत देत आहेत. त्यानुसार, १. कोव्हीड-१९ साथरोग (महामारी) सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षात दि.०१ एप्रिल २०२० ते दि.३० सप्टेंबर, २०२० या कालावधीचे मनपा स्थावर मालमत्तांचे अनुज्ञाप्तीधारकाकडून येणे असलेले भाडे/अनुज्ञाप्ती शुल्क १००% माफ करणेस, २. सन २०२०-२१ या कालावधीमध्ये ज्या अनुज्ञाप्तीधारक यांनी मनपा जागा ताब्यात घेईल या भीतीने किंवा लॉकडाऊन पूर्वी आगाऊ भाडे भरणा केलेल्या अनुज्ञाप्तीधारक यांनी भरणा केलेले अनुज्ञाप्ती शुल्क/भाडे हे सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात समायोजित करणेस, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ६३(३९) व ६७(क) नुसार वर नमूद अ.क्र. ०१ ते ०३ यांस मा.महापालिका सर्वसाधारण सभा व मा.स्थायी समितीच्या वतीने प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ४५२ (अ) प्रमाणे मा. प्रशासक तथा आयुक्त यांची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

सही/-
(चित्रा बाविस्कर)
नगरसचिव
नवी मुंबई महानगरपालिका

सही/-
(अभिजीत बांगर)
आयुक्त तथा प्रशासक
नवी मुंबई महानगरपालिका

विषय क्र.०२. दि.०२,नोव्हेंबर, २०२१.	**सन २०११ चा महाराष्ट्र अध्यादेश नूसार मुंबई प्रांतिक महापालिका अधिनियम १९४९ च्या कलम ७३ (ड) आवश्यकतेनूसार रु.५,००,०००/- पेक्षा जास्त परंतू पंचवीस लाखापेक्षा कमी खर्चाच्या कामासंबंधी केलेल्या करारावाबतचा अहवाल. मा. स्थायी समिती/मा. प्रशासक व मा.आयुक्त यांचे माहिती करीता सादर, आयुक्तांचे दिनांक ०२/११/२०२१, चे पत्र जा. क्र. नमुंमपा/श.अ./५३४३ /२०२१.**
ठराव क्र. १५२३.	"उपरोक्त संदर्भात सन २०११ चा महाराष्ट्र अध्यादेश नूसार मुंबई प्रांतिक महापालिका अधिनियम १९४९ च्या कलम ७३ (ड) आवश्यकतेनूसार रु.५,००,०००/- पेक्षा जास्त परंतू पंचवीस लाखापेक्षा कमी खर्चाच्या कामासंबंधी केलेल्या कराराबाबतचा अहवाल. मा. स्थायी समिती/मा. प्रशासक व मा.आयुक्त यांचे माहिती करीता सादर, प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ७३ (ड) अन्वये मा. प्रशासक यांचे माहितीस्तव सादर करण्यात यावे."
निर्णय :	ठराव करण्यात येतो की, सन २०११ चा महाराष्ट्र अध्यादेश नूसार मुंबई प्रांतिक महापालिका अधिनियम १९४९ च्या कलम ७३ (ड) आवश्यकतेनूसार रु.५,००,०००/- पेक्षा जास्त परंतू पंचवीस लाखापेक्षा कमी खर्चाच्या कामासंबंधी केलेल्या कराराबाबतचा अहवाल. मा. स्थायी समिती/मा. प्रशासक व मा.आयुक्त यांचे माहिती करीता सादर, सादर केलेल्या प्रस्तावाचे अवलोकन केले आहे. त्यानुसार विषय क्रमांक ०२ ठराव क्रमांक १५२३ अन्वये प्रस्तावित केल्याप्रमाणे प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह केलेल्या कामांची माहिती महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ७३ (ड) अन्वये मा. प्रशासक यांचे माहितीकरीता सादर करण्यात येत आहे.

सही/-
(चित्रा बाविस्कर)
नगरसचिव
नवी मुंबई महानगरपालिका

सही/-
(अभिजीत बांगर)
आयुक्त तथा प्रशासक
नवी मुंबई महानगरपालिका

विषय क्र.०३. दि.०२,नोव्हेंबर, २०२१.	कोपरखैरणे विभागातील सेक्टर १९ येथील संतोषीमाता मैदान ते नमुंमपा शाळा पर्यंत हेवी डयुटी गटर बांधणे, आयुक्तांचे दिनांक ०२/११/२०२१, चे पत्र जा. क्र. नमुंमपा/श.अ./५३४६/२०२१.
ठराव क्र.१५२४.	"उपरोक्त संदर्भात कोपरखैरणे विभागातील सेक्टर १९ येथील संतोषीमाता मैदान ते नमुंमपा शाळा पर्यंत हेवी डयुटी गटर बांधणे, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे सदर कामाचे अंदाजपत्रक नमुंमपा दरसूची सन २०२०-२०२१ नुसार तयार करण्यात आलेले असून त्याची अंदाजपत्रकीय रक्कम रु.९५,३०,७४७/- (अक्षरी रक्कम रु. पंच्यान्नव लक्ष तीस हजार सातशे सत्तेचाळीस मात्र) इतकी आहे. तरी सदर कामाचे अंदाजपत्रकीय रक्कम रु.९५,३०,७४७/- (अक्षरी रक्कम रु. पंच्यान्नव लक्ष तीस हजार सातशे सत्तेचाळीस मात्र) यांस प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह मा. आयुक्त तथा प्रशासक यांची प्रशासकीय मंजुरी देण्यात यावी."
निर्णय :	ठराव करण्यात येतो की, कोपरखैरणे विभागातील सेक्टर १९ येथील संतोषीमाता मैदान ते नमुंमपा शाळा पर्यंत हेवी डयुटी गटर बांधणे, सादर केलेल्या प्रस्तावाचे अवलोकन केले आहे. त्यानुसार विषय क्रमांक ०३ ठराव क्रमांक १५२४ अन्वये, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे सदर कामाचे अंदाजपत्रक नमुंमपा दरसूची सन २०२०-२०२१ नुसार तयार करण्यात आलेले असून त्याची अंदाजपत्रकीय रक्कम रु.९५,३०,७४७/- (अक्षरी रक्कम रु. पंच्यान्नव लक्ष तीस हजार सातशे सत्तेचाळीस मात्र) इतकी आहे. तरी सदर कामाचे अंदाजपत्रकीय रक्कम रु.९५,३०,७४७/- (अक्षरी रक्कम रु. पंच्यान्नव लक्ष तीस हजार सातशे सत्तेचाळीस मात्र) यांस प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह मा. आयुक्त तथा प्रशासक यांची प्रशासकीय मंजुरी देण्यात येत आहे.

सही/-
(चित्रा बाविस्कर)
नगरसचिव
नवी मुंबई महानगरपालिका

सही/-
(अभिजीत बांगर)
आयुक्त तथा प्रशासक
नवी मुंबई महानगरपालिका

विषय क्र.०४. दि.०२,नोव्हेंबर, २०२१.	भुखंड क्र.२५ सेक्टर-१५ घणसोली येथे नमुंमपा शाळेची इमारत बांधणे (फेज - १) या कामातील जादा, अतिरिक्त व बचत (Excess, Extra & Saving) खर्चास मंजुरीबाबत, आयुक्तांचे दिनांक ०२/११/२०२१, चे पत्र जा. क्र. नमुंमपा/श.अ./ ५३४८/२०२१.
ठराव क्र.१५२५.	"उपरोक्त संदर्भात भुखंड क्र.२५ सेक्टर-१५ घणसोली येथे नमुंमपा शाळेची इमारत बांधणे (फेज - १) या कामातील जादा, अतिरिक्त व बचत (Excess, Extra & Saving) खर्चास मंजुरीबाबत, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे मे. युसीसी इंन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि. यांना सदर कामाची ज्यादा, अतिरीक्त व बचत बाबी मिळुन कामावर खर्च होणारी एकूण सुधारीत खर्चाची रक्कम रु.१३,८३,८८,२१६/- इतकी असुन ती निविदा रक्कम रु.१३,८४,०५,४५२/- पेक्षा कमी असली तरी सुधारीत खर्चास मा. प्रशासक यांची मान्यता आवश्यक आहे. सदर कामावरील निव्वळ बचत खर्च रक्कम रु.१७,२३७/- इतकी असून एकूण सुधारीत खर्च रु.१३,८३,८८,२१६/- इतक्या रक्कमेस प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ७३ (क) अन्वये मा. प्रशासक यांची वित्तीय मंजुरी व सुधारीत प्रशासकीय मंजुरी देण्यात यावी."
निर्णय :	ठराव करण्यात येतो की, भुखंड क्र.२५ सेक्टर-१५ घणसोली येथे नमुंमपा शाळेची इमारत बांधणे (फेज - १) या कामातील जादा, अतिरिक्त व बचत (Excess, Extra & Saving) खर्चास मंजुरीबाबत, सादर केलेल्या प्रस्तावाचे अवलोकन केले आहे. त्यानुसार विषय क्रमांक ०४ ठराव क्रमांक १५२५ अन्वये, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे मे. युसीसी इंन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि. यांना सदर कामाची ज्यादा, अतिरीक्त व बचत बाबी मिळुन कामावर खर्च होणारी एकूण सुधारीत खर्चाची रक्कम रु.१३,८३,८८,२१६/- इतकी असुन ती निविदा रक्कम रु.१३,८४,०५,४५२/- पेक्षा कमी असली तरी सुधारीत खर्चास मा. प्रशासक यांची मान्यता आवश्यक आहे. सदर कामावरील निव्वळ बचत खर्च रक्कम रु.१७,२३७/- इतकी असून एकूण सुधारीत खर्च रु.१३,८३,८८,२१६/- इतक्या रक्कमेस प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ७३ (क) अन्वये मा. प्रशासक यांची वित्तीय मंजुरी व सुधारीत प्रशासकीय मंजुरी देण्यात येत आहे.

सही/-	**सही/-**
(चित्रा बाविस्कर)	**(अभिजीत बांगर)**
नगरसचिव	**आयुक्त तथा प्रशासक**
नवी मुंबई महानगरपालिका	**नवी मुंबई महानगरपालिका**

विषय क्र.०५. दि.०२,नोव्हेंबर, २०२१.	CPS रेसिडेंट निवासाच्या खर्चास मान्यता मिळणेबाबत, आयुक्तांचे दिनांक ०२/११/२०२१, चे पत्र जा.क्र.नमुंमपा/मालमत्ता /२१३२/२०२१.
ठराव क्र.१५२६.	"उपरोक्त संदर्भात CPS रेसिडेंट निवासाच्या खर्चास मान्यता मिळणेबाबत, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे ऐरोली विभागातील सेक्टर-३ येथील राजमाता जिजाऊ सार्वजनिक रुग्णालयातील कोव्हीड-१९ रुग्णांसाठी अतिदक्षता विभाग तयार करण्यात आलेले असल्याने, उक्त रुग्णालयाच्या ५०० मीटर कार्यक्षेत्रातील CPS रेसिडेन्टची निवासाची व्यवस्था करणेकरीता आरोग्य विभागामार्फत प्रस्तावित होते. तरी, गोविंद धाम को.ऑप हौ.सासायटीचे नवी मुंबई भूखंड क्र.ए-३३, सेक्टर-९ए, मावियो, एरोली येथील इमारतीमध्ये CPS रेसिडेंट निवासाची व्यवस्था सदनिका क्र.१०२, २०१, २०२, ३०२ व ४०१ येथे करण्यात आलेली असून, प्रति सदनिका रु.३०,०००/- प्रमाणे अनुज्ञाप्ती शुल्कानुसार पाच सदनिकांकरीता एकुण रक्कम रु.१,५०,०००/- या प्रमाणे अनुज्ञाप्ती शुल्क रु.१६,५०,०००/- (रुपये सोळा लक्ष पन्नास हजार मात्र) इतका खर्च अपेक्षित असून सदर खर्च सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात मालमत्ता विभागासाठी लेखाशिर्ष "मालमत्ता खरेदी स्थायी व अस्थायी" ७०००.०० लक्ष मधून करणेस महाराष्ट्र महानगरपालिकेच्या अधिनियमाच्या कलम ७३ (ड) नुसार आर्थिक मान्यतेस प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ४५२ (अ) प्रमाणे मा. प्रशासक तथा आयुक्त यांची मान्यता देण्यात यावी.”
निर्णय :	ठराव करण्यात येतो की, CPS रेसिडेंट निवासाच्या खर्चास मान्यता मिळणेबाबत, सादर केलेल्या प्रस्तावाचे अवलोकन केले आहे. त्यानुसार विषय क्रमांक ०५ ठराव क्रमांक १५२६ अन्वये, प्रस्तावित केल्याप्रमाणे ऐरोली विभागातील सेक्टर-३ येथील राजमाता जिजाऊ सार्वजनिक रुग्णालयातील कोव्हीड-१९ रुग्णांसाठी अतिदक्षता विभाग तयार करण्यात आलेले असल्याने, उक्त रुग्णालयाच्या ५०० मीटर कार्यक्षेत्रातील CPS रेसीडेन्टची निवासाची व्यवस्था करणेकरीता आरोग्य विभागामार्फत प्रस्तावित होते. तरी, गोविंद धाम को.ऑप हौ.सासायटीचे नवी मुंबई भूखंड क्र.ए-३३, सेक्टर-९ए, मावियो, एरोली येथील इमारतीमध्ये CPS रेसिडेंट निवासाची व्यवस्था सदनिका क्र.१०२, २०१, २०२, ३०२ व ४०१ येथे करण्यात आलेली असून, प्रति सदनिका रु.३०,०००/- प्रमाणे अनुज्ञाप्ती शुल्कानुसार पाच सदनिकांकरीता एकुण रक्कम रु.१,५०,०००/- या प्रमाणे अनुज्ञाप्ती शुल्क रु.१६,५०,०००/- (रुपये सोळा लक्ष पन्नास हजार मात्र) इतका खर्च अपेक्षित असून सदर खर्च सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात मालमत्ता विभागासाठी लेखाशिर्ष "मालमत्ता खरेदी स्थायी व अस्थायी" ७०००.०० लक्ष मधून करणेस महाराष्ट्र महानगरपालिकेच्या अधिनियमाच्या कलम ७३ (ड) नुसार आर्थिक मान्यतेस प्रस्तावात नमूद करण्यात आलेल्या बाबींसह महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम ४५२ (अ) प्रमाणे मा. प्रशासक तथा आयुक्त यांची मान्यता देण्यात येत आहे.

सही/-
(चित्रा बाविस्कर)
नगरसचिव
नवी मुंबई महानगरपालिका

सही/-
(अभिजीत बांगर)
आयुक्त तथा प्रशासक
नवी मुंबई महानगरपालिका